

Justyna Maczuga
Dział Zarządzania Wiedzą
Instytut Medycyny Pracy w Łodzi

Jeśli nie praca w bibliotece, to gdzie? Przegląd ofert studiów podyplomowych

Streszczenie: W artykule przedstawiono wybrane kierunki studiów podyplomowych oferowanych przez uczelnie w Polsce: public relations, edytorstwo, prawo autorskie, zarządzanie projektami Unii Europejskiej. Wymienione kierunki kształcenia są propozycją dla pracowników informacji naukowej i bibliotekarzy, którzy pragną się dokształcić lub zmienić zawód.

Słowa kluczowe: studia podyplomowe, dokształcanie, edytorstwo, public relations, prawo autorskie, zarządzanie projektami UE

Wybór drogi zawodowej nie zawsze jest łatwy. Zdarza się, że absolwenci kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo nie mogą znaleźć interesującej ich pracy lub nie mają możliwości rozwoju zawodowego w miejscu, w którym pracują. Powstaje więc potrzeba dalszego kształcenia, aby stać się bardziej atrakcyjnym dla pracodawcy lub też przekwalifikować się i spróbować swoich sił w innym zawodzie.

Program studiów informacji naukowej i bibliotekoznawstwa daje absolwentom elastyczność w kwestii możliwości późniejszego przekwalifikowania się. Przeglądając programy studiów tego kierunku na kilku uczelniach w Polsce, można trafić na różnorodne przedmioty, które wychodzą poza ramy tradycyjnego kształcenia bibliotekoznawczego, poszerzają horyzonty i możliwości studentów i są często dobrym początkiem i impulsem do podjęcia innych studiów. Oto kilka przykładów przedmiotów realizowanych w ostatnich latach na kierunku „informacja naukowa i bibliotekoznawstwo” w Polsce:

Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego:

- redagowanie serwisów WWW,
- grafika komputerowa,
- zarządzanie komunikacją firmy,
- współczesny rynek mediów w Polsce,
- architektura usability w projektowaniu serwisów WWW.

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie:

- public relations,
- prezentacja informacji i edycja tekstu w środowisku elektronicznym,
- komercyjne serwisy informacyjne,
- wybrane zagadnienia ochrony własności intelektualnej,
- podstawy organizacyjno-prawne funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw.

Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu:

- sieci komputerowe,
- tworzenie serwisów WWW,
- open source w zarządzaniu informacją,
- wybrane problemy edytorstwa prasowego.

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego:

- edytorstwo współczesne,
- bazy danych w Internecie,
- redagowanie tekstów,
- krytyka literacka,
- symulacja procesu wydawniczego.

Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego:

- polska prasa współczesna,
- typografia usługowa,
- praca redaktora wydawniczego,
- wiedza o samorządzie,
- podstawy zarządzania firmą.

Te przykłady pokazują, że programy studiów w instytutach Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa (INiB) w Polsce zawierają elementy prawa, edytorstwa, wiedzy o pracy w wydawnictwie, redagowania serwisów WWW, public relations, grafiki komputerowej, zarządzania firmą, funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw czy krytyki literackiej tekstów, dają więc studentom możliwość zapoznania się z innymi zawodami, w których być może odnajdą się w przyszłości. Poniżej przedstawiono przykłady czterech kierunków studiów podyplomowych, na których absolwenci informacji naukowej i bibliotekoznawstwa mogą się dokształcać, by później próbować sił w nowych zawodach lub też z pożytkiem wykorzystywać nowo zdobytą wiedzę w dotychczasowej działalności¹.

Public relations

Jest [...] to jedno z narzędzi zarządzania, mające na celu tworzenie i kontrolowanie pozytywnego wizerunku i reputacji przedsiębiorstwa w jego otoczeniu za pośrednictwem planowanego i długookresowego działania, polegającego na wysyłaniu i odbieraniu komunikatów dotyczących funkcjonowania tego przedsiębiorstwa².

Większość wyższych uczelni w Polsce ma w swojej ofercie ten kierunek studiów podyplomowych. Dlaczego jest tak popularny? Każda firma, uczelnia, jednostka, która chce zaistnieć na rynku i promować swoje produkty czy markę, potrzebuje specjalistów, którzy w profesjonalny sposób ją zareklamują. Również biblioteki są takimi miejscami, jeśli więc

---

¹ Wybrane propozycje są tylko częścią oferty studiów podyplomowych oferowanych przez polskie uczelnie. Przedstawiono jedynie kilka z ciekawszych propozycji, artykuł zatem nie stanowi próby oceny czy porównania stanu kierunków studiów podyplomowych w Polsce, a jedynie wskazuje na kilka ofert, które być może zostaną rozważone przez pracowników informacji czy osoby z wykształceniem bibliotekoznawczym, które chcą się nadal kształcić, podnosić swoje kwalifikacje czy zmienić zawód. Wszystkie przedstawione w artykule opisy kierunków studiów dotyczą oferty przygotowanej na rok akademicki 2012/2013.

² SMEKTAŁA, T. *Public relations w Internecie*. Wrocław: Astrum, 2006, s. 114.

po zdobyciu wykształcenia w tym kierunku nie odczuwamy potrzeby zmiany zawodu, to nasze nowo nabyte umiejętności w zakresie public relations bardzo się przydadzą również w pracy w bibliotece. Powstały nawet książki i artykuły na ten temat, jak chociażby *Public relations bibliotek naukowych w Internecie*³, *Jak promować bibliotekę*⁴ czy *Public relations bibliotek*⁵.

W jaki sposób uczelnie opisują ten kierunek i starają się do niego zachęcić? Na stronie internetowej Uniwersytetu Jagiellońskiego czytamy:

*Public relations to dziedzina stosunkowo młoda. Coraz więcej przedsiębiorstw, instytucji i organizacji poszukuje specjalistów w tym zakresie, oferując im ciekawą pracę i niezłe warunki finansowe. Celem kursu jest przekazanie podstawowej wiedzy z zakresu public relations, a także dziedzin „wspomagających”, czyli zarządzania, teorii komunikacji i teorii mediów oraz zdobycie przez uczestników konkretnych umiejętności potrzebnych do planowania, realizacji i kontroli działania ze sfery PR*⁶.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie oferuje słuchaczom tego kierunku odpowiedzi na pytania, jak:

- sporządzić budżet PR w firmie,
- prowadzić działalność sponsoringową i lobbying,
- zbudować system wewnętrznych działań PR w firmie,
- efektywnie współpracować z mediami,
- korzystać z usług wyspecjalizowanych agencji (reklamowych, filmowych, PR i innych),
- dokonać skutecznej autoprezentacji poprzez wygląd, język, mowę ciała⁷.

Na stronie internetowej Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach czytamy natomiast, dla kogo są przeznaczone studia podyplomowe z public relations:

- osób zajmujących się public relations, kontaktem z mediami, organizacją wydarzeń specjalnych, marketingiem, promocją, komunikacją,
- reprezentantów instytucji publicznych, przedsiębiorstw, firm, agencji reklamowych i public relations oraz osób zaangażowanych w działalność społeczną i polityczną,
- absolwentów studiów I i/lub II stopnia, z zakresu komunikacji, public relations, mediów czy dziennikarstwa, którzy chcą zdobyć praktyczną wiedzę i umiejętności potrzebne do pracy w zawodzie,
- osób, które ukończyły innego typu studia I i/lub II stopnia, a zajmują się lub chciałyby się zajmować public relations, komunikacją, budowaniem relacji, kontaktami z mediami, promocją, marketingiem⁸.

---

³ JASKOWSKA, M. *Public relations bibliotek naukowych*. Kraków: WUJ, 2007.

⁴ KUBÓW, S. Jak promować bibliotekę. *Bibliotekarz* 2006, nr 9, s. 10–15.

⁵ BELFER, R. Public relations biblioteki. *Poradnik Bibliotekarza* 2006, nr 12, s. 13–15.

⁶ Public relations. W: *Kształcenie podyplomowe Uniwersytetu Jagiellońskiego* [on-line]. [Dostęp 11.08.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://goo.gl/b1luW>.

⁷ Podyplomowe studia public relations (roczne). W: *Szkoła Główna Handlowa w Warszawie* [on-line]. [Dostęp 19.08.2012]. Dostępny w World Wide Web: http://www.sgh.waw.pl/ksztalcenie/podyplomowe/spis/public_relations_roczne/.

Kierunek można również studiować w języku angielskim m.in. w Wyższej Szkole Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie („Effective communication and public relations”)⁹.

Instytucjami, które kształcą podyplomowo na kierunku public relations, są m.in.:

- Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku („Public relations i marketing partnerski”),
- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy („Public relations”),
- Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie („Public relations w praktyce”),
- Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach („Public relations — nowoczesna komunikacja w praktyce”),
- Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego („Międzykulturowe public relations”),
- Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie („Public relations i komunikacja społeczna”).

Prawo własności intelektualnej, prawo autorskie

Prawo towarzyszy nam każdego dnia, a jego normy regulują zasady funkcjonowania w świecie. Każdy dobry pracownik powinien znać prawo pracy, a przynajmniej te kwestie, które go dotyczą. Ale po co bibliotekarzowi znajomość prawa autorskiego czy prawa własności intelektualnej? Codziennosc pokazuje, że jest to temat coraz częściej dotyczący bibliotek. Ile stron podręcznika może kserować student w bibliotece? Czy autorowi należy się wynagrodzenie z tego tytułu? Jakie autor ma prawa do artykułu, który napisał, a jakie wydawnictwo, które go opublikowało? Kiedy spotykamy się z plagiatem? Czy wydawcy mogą bez wiedzy autora dowolnie zmieniać tytuły czy treść artykułów, które wydają? Każde z tych pytań związane jest z zawodem wykonywanym przez pracowników informacji, a chcąc mieć na nie odpowiedzieć, warto podjąć studia podyplomowe na tym kierunku.

Na stronie internetowej Uniwersytetu Warszawskiego przedstawiono następujące cele, jakie stawiają przed sobą pracownicy jednostki:

*[...] zapoznanie słuchaczy z kompleksowo ujętą tematyką własności intelektualnej, czyli prawa autorskiego wraz z prawami pokrewnymi, prawa patentowego, znaków towarowych, skomercjalizowanych dóbr osobistych, ochrony przed nieuczciwą konkurencją. Obok zasadniczych, cywilnoprawnych podstaw ochrony dóbr niematerialnych w programie Studium uwzględnione zostały także prawnokarne i podatkowe aspekty własności intelektualnej*¹⁰.

---

⁸ Public relations — nowoczesna komunikacja w praktyce: studia podyplomowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. W: *Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach* [on-line]. [Dostęp 25.08.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.podyplomowepr.pl/index.php/charakterystyka-studiow/dla-kogo>.

⁹ Effective communication and public relations. W: *Wyższa Szkoła Europejska im. Ks. Józefa Tischnera* [on-line]. [Dostęp 25.08.2012]. Dostępny w World Wide Web:

http://www.wse.krakow.pl/pl/studia_podyplomowe/effective_communication_and_public_relations_nowosc.

¹⁰ Podyplomowe studia prawa własności intelektualnej. W: *Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego* [on-line]. [Dostęp 1.09.2012]. Dostępny w World Wide Web:

http://www2.wpia.uw.edu.pl/219,Informacje_ogolne.html.

Ciekawy zakres tematyczny studiów oferuje Dolnośląska Wyższa Szkoła Służb Publicznych ASESOR we Wrocławiu:

- prawo autorskie dla twórców, dziennikarzy i pracowników reklamy,
- formy prawne działalności artystycznej, wydawniczej i reklamowej,
- prawo pokrewne artystów, wykonawców i producentów,
- prawo komputerowe i prawo internetu,
- prawo mediów,
- prawo prasowe,
- public relations a prasa,
- prawo reklamy,
- znaki firmowe, towarowe i inne oznaczenia handlowe w reklamie,
- umowy w prawie autorskim, prasowym, reklamie,
- rozwiązanie sporów w trybie mediacji,
- psychologiczne uwarunkowania odbioru przekazów reklamowych,
- etyka w prasie i reklamie¹¹.

Instytucjami, które kształcą podyplomowo na kierunku prawo własności intelektualnej, prawo autorskie, są m.in.:

- Uniwersytet Warszawski („Podyplomowe studium prawa własności intelektualnej”),
- Uniwersytet Gdański (podyplomowe studia „Prawa własności intelektualnej i prawa nowych technologii”),
- Uniwersytet w Białymstoku (studia podyplomowe „Prawo własności intelektualnej i public relations w administracji i przedsiębiorczości”),
- Dolnośląska Wyższa Szkoła Służb Publicznych ASESOR we Wrocławiu („Prawo prasowe, autorskie i reklamy”),
- Uniwersytet Jagielloński (podyplomowe studia „Prawa własności intelektualnej”¹² oraz „Prawo autorskie, wydawnicze i prasowe”).

Zarządzanie projektami Unii Europejskiej

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. stworzyło nowe możliwości w kwestii pozyskiwania pomocy finansowej. Pracownicy bibliotek (oraz wszystkich innych placówek potrzebujących wsparcia) mogą starać się o dofinansowanie swojego miejsca pracy i wsparcie w kwestii m.in.:

- konserwacji, renowacji, adaptacji na cele kulturalne obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- zakup i remont trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej,
- konserwację zabytkowych muzealiów, starodruków, księgozbiorów, archiwaliów i zbiorów filmowych,

---

¹¹ Prawo prasowe, autorskie i reklamy. W: *Dolnośląska Wyższa Szkoła Służb Publicznych ASESOR* [on-line]. [Dostęp 2.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.asesor.pl/prawo-prasowe-autorskie-i-reklamy>.

¹² Dotychczas studia te nie były ogólnodostępne, jego słuchaczami mogły być wyłącznie osoby piastujące stanowiska sędziowskie, od roku akademickiego 2012/2013 sytuacja się zmieniła i teraz studiować na IPWI UJ może każdy [przyp. red. na podst.: Studium podyplomowe prawa własności intelektualnej. W: *Instytut Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego* [on-line]. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ipwi.uj.edu.pl/index.php?trecs=podyplom&co=4>].

- zabezpieczenie zabytków przed kradzieżą i zniszczeniem,
- rozwój zasobów cyfrowych w dziedzinie kultury, w tym: digitalizację zabytkowych zasobów bibliotecznych, muzealnych, archiwalnych i zbiorów filmowych,
- tworzenie wirtualnych instytucji kultury,
- budowę, rozbudowę, remont i przebudowę instytucji kultury,
- zakup i remont trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej¹³.

Studia podyplomowe „zarządzanie projektami UE” mają zatem na celu przekazanie studentom wiedzy na temat samodzielnego opracowywania, przygotowywania i administrowania projektów stanowiących podstawę do uzyskania środków z funduszy UE. Przykładowy program studiów przedstawia się następująco:

- objaśnienie zasad i mechanizmów, w oparciu o które funkcjonuje Unia Europejska,
- przybliżenie relacji występujących między prawem wspólnotowym a krajowym,
- przybliżenie instytucji i mechanizmów, w ramach których realizowane są procesy integracyjne,
- dostarczenie uczestnikom praktycznej wiedzy na temat skutków akcesji Polski do Unii Europejskiej,
- objaśnienie zasad funkcjonowania funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych,
- dostarczenie uczestnikom praktycznej wiedzy z zakresu zarządzania projektami europejskimi¹⁴.

Na stronie internetowej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie znajdujemy następujący opis tego kierunku:

Program studiów nastawiony jest szczególnie na przedstawienie ich uczestnikom metod oraz doświadczeń związanych pozyskiwaniem zewnętrznych źródeł finansowania dla różnego typu przedsięwzięć rozwojowych i infrastrukturalnych realizowanych w przedsiębiorstwach, samorządach i innych instytucjach użyteczności publicznej. Celem studiów jest przekazanie wiedzy dotyczącej: integracji europejskiej, prawa i instytucji Unii Europejskiej, polityki gospodarczej UE, systemu funduszy strukturalnych UE, etapów i metod przygotowywania projektów gospodarczych, procedur i zasad przygotowywania aplikacji o finansowanie przedsięwzięć z funduszy strukturalnych UE¹⁵.

Instytucjami, które kształcą podyplomowo na kierunku zarządzanie projektami UE, są m.in.:

- Lubelska Fundacja Rozwoju („Zarządzanie funduszami strukturalnymi i prawo UE”),
- Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie („Podyplomowe studium funduszy strukturalnych Unii Europejskiej”),
- Szkoła Główna Handlowa w Warszawie („Podyplomowe studia administrowania funduszami unijnymi”),

---

¹³ O jakie środki mogą ubiegać się biblioteki? W: *Portal Funduszy Europejskich* [on-line]. [Dostęp 15.09.2012]. Dostępny w World Wide Web:

http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/faq/strony/o_jakie_srodki_moga_ubiegac_sie_biblioteki.aspx.

¹⁴ Podyplomowe studia zarządzania funduszami strukturalnymi i prawa UE. W: *Lubelska Fundacja Rozwoju* [on-line]. [Dostęp 27.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.lfr.lublin.pl/index.php?d=1&i=66>.

¹⁵ Opracowywanie i zarządzanie projektami Unii Europejskiej. W: *Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego* [on-line]. [Dostęp 27.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://spin.sggw.pl/pl/studiapodyplomowe/17>.

- Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie („Opracowywanie i zarządzanie projektami Unii Europejskiej”),
- Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku („Zarządzanie projektami finansowanymi z funduszy strukturalnych”).

Edytorstwo

Według *Podręcznego słownika bibliotekarza*¹⁶ edytorstwo jest to [...] *działalność wydawnicza obejmująca zespół czynności mających na celu publikowanie książek, czasopism i innych wydawnictw. Szczególnym jego rodzajem jest edytorstwo naukowe będące dyscypliną filologiczną, zajmującą się ustalaniem zasad poprawnego wydawania tekstów. Celem studiów na tym kierunku jest [...] nauka redagowania i korekty tekstów, wydawania ich drukiem oraz w formie elektronicznej jako e-booki, w serwisach internetowych, panelach administracyjnych, państwowych, samorządowych, firmowych i prywatnych, w czasopismach, a także przygotowywania prac naukowych i wszelkich dokumentów*¹⁷.

Programy studiów oferują często [...] *możliwość zapoznania się z organizacją pracy w wydawnictwie, strukturą typowej książki, obowiązkami redaktora, techniką pracy redakcyjnej, z elementami opracowania komputerowego tekstu i materiału ilustracyjnego oraz z zagadnieniami związanymi z promocją publikacji w mediach. Ponadto studenci uzyskują wiedzę na tematy tekstologiczne oraz ćwiczą na zajęciach konkretne umiejętności redakcyjne*¹⁸.

Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk (IBL PAN) w opisie kandydatów na te studia wspomina także o studentach instytutów INiB, deklarując: [...] *studia przeznaczone są dla posiadaczy tytułu magistra lub licencjata (przede wszystkim takich kierunków jak polonistyka, historia, bibliotekoznawstwo i informacja naukowa)*¹⁹.

Jakie kwalifikacje zdobywają absolwenci podyplomowych studiów edytorskich? Na stronie instytutu INiB Uniwersytetu Wrocławskiego są scharakteryzowane następująco:

- inicjowanie i prowadzenie projektów wydawniczych,
- opracowanie redakcyjne tekstów, w tym przekładów,
- skuteczne komunikowanie się,
- projektowanie i ocena graficznego kształtu publikacji drukowanych i elektronicznych,
- przygotowanie materiałów do druku²⁰.

---

¹⁶ CZAPNIK, G., GRUSZKA, G., TADEUSIEWICZ, H. (red.). *Podręczny słownik bibliotekarza*. Warszawa: SBP, 2011, s. 87.

¹⁷ Podyplomowe studium edytorstwa współczesnego. W: *Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego* [on-line]. [Dostęp 28.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.aula.home.pl/sew/>.

¹⁸ Studia podyplomowe w zakresie edytorstwa. W: *KUL: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II* [on-line]. [Dostęp 28.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: http://www.kul.pl/studia-podyplomowe-w-zakresie-edytorstwa.art_28977.html.

¹⁹ Podyplomowe studia edytorskie. W: *IBL: Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk* [on-line]. [Dostęp 28.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://ibl.waw.pl/pl/edukacja/-studia-podyplomowe/podyplomowe-studia-edytorskie>.

²⁰ Charakterystyka studiów. W: *Uniwersytet Wrocławski. Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa* [on-line]. [Dostęp 28.09.2012]. Dostępny w World Wide Web:

Instytucjami, które kształcą podyplomowo na kierunku edytorstwo, są m.in.:

- Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie („Podyplomowe studium edytorstwa współczesnego”),
- Warszawska Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Bolesława Prusa („Edytorstwo i rynek książki”),
- Uniwersytet Łódzki („Edytorstwo tekstów literackich”),
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie („Edytorstwo tekstów”),
- Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk („Podyplomowe studia edytorskie”),
- Uniwersytet Wrocławski („Nowe technologie w edytorstwie”),
- Uniwersytet Jagielloński („Współczesne edytorstwo wielojęzyczne”).

Bibliografia:

1. BELFER, R. Public relations biblioteki. *Poradnik Bibliotekarza* 2006, nr 12, s. 13–15. [Charakterystyka studiów. W: Uniwersytet Wrocławski. Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa \[on-line\]. \[Dostęp 28.09.2012\]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ibi.uni.wroc.pl/index.php/component/content/article/67-nowe-technologie-w-edytorstwie/300-charakterystyka-studiow>.](http://www.ibi.uni.wroc.pl/index.php/component/content/article/67-nowe-technologie-w-edytorstwie/300-charakterystyka-studiow)
2. CZAPNIK, G., GRUSZKA, G., TADEUSIEWICZ, H. (red.). *Podręczny słownik bibliotekarza*. Warszawa: SBP, 2011. ISBN 978-83-61464-39-6.
3. Effective communication and public relations. W: *Wyższa Szkoła Europejska im. Ks. Józefa Tischnera* [on-line]. [Dostęp 25.08.2012]. Dostępny w World Wide Web: http://www.wse.krakow.pl/pl/studia_podyplomowe/effective_communication_and_public_relations_nowosc.
4. JASKOWSKA, M. *Public relations bibliotek naukowych*. Kraków: WUJ, 2007. ISBN 978-83-233-2367-9.
5. KUBÓW, S. Jak promować bibliotekę. *Bibliotekarz* 2006, nr 9, s. 10–15.
6. O jakie środki mogą ubiegać się biblioteki? W: *Portal Funduszy Europejskich* [on-line]. [Dostęp 15.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/faq/strony/o_jakie_srodki_moga_ubiegac_sie_biblioteki.aspx.
7. Opracowywanie i zarządzanie projektami Unii Europejskiej. W: *Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie* [on-line]. [Dostęp 27.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://spin.sggw.pl/pl/studiapodyplomowe/17>.
8. Podyplomowe studia edytorskie. W: *IBL: Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk* [on-line]. [Dostęp 28.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://ibl.waw.pl/pl/edukacja/-studia-podyplomowe/podyplomowe-studia-edytorskie>.
9. Podyplomowe studia prawa własności intelektualnej. W: *Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego* [on-line]. [Dostęp 1.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: http://www2.wpia.uw.edu.pl/219,Informacje_ogolne.html.
10. Podyplomowe studia public relations. W: *Szkoła Główna Handlowa w Warszawie* [on-line]. [Dostęp 19.08.2012]. Dostępny w World Wide Web: http://www.sgh.waw.pl/ksztalcenie/podyplomowe/spis/public_relations_roczne/.

11. Podyplomowe studia zarządzania funduszami strukturalnymi i prawa UE. W: *Lubelska Fundacja Rozwoju* [on-line]. [Dostęp 27.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.lfr.lublin.pl/index.php?d=1&i=66>.
12. Podyplomowe studium edytorstwa współczesnego. W: *Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego* [on-line]. [Dostęp 28.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.aula.home.pl/sew/>.
13. Prawo prasowe, autorskie i reklamy. W: *Dolnośląska Wyższa Szkoła Służb Publicznych ASESOR* [on-line]. [Dostęp 2.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.asesor.pl/prawo-prasowe-autorskie-i-reklamy>.
14. Public relations — nowoczesna komunikacja w praktyce: studia podyplomowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. W: *Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach* [on-line]. [Dostęp 25.08.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.podyplomowepr.pl/index.php/charakterystyka-studiow/dla-kogo>.
15. Public relations. W: *Kształcenie podyplomowe Uniwersytetu Jagiellońskiego* [on-line]. [Dostęp 11.08.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://goo.gl/b1luW>.
16. SMEKTAŁA, T. *Public relations w Internecie*. Wrocław: Astrum, 2006. ISBN 83-7277-223-1.
17. Studia podyplomowe w zakresie edytorstwa. W: *KUL: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II* [on-line]. [Dostęp 28.09.2012]. Dostępny w World Wide Web: http://www.kul.pl/studia-podyplomowe-w-zakresie-edytorstwa,art_28977.html.

Maczuga, M. Jeśli nie praca w bibliotece, to gdzie? Przegląd ofert studiów podyplomowych. W: *Biuletyn EBIB* [online] 2012, nr 7 (134), *Polska oferta edukacyjna dla bibliotekarzy - stagnacja czy kreacja?* [Dostęp: 20.10.2012] Dostępny w World Wide Web: http://www.nowyebib.info/images/stories/numery/134/134_maczuga.pdf. ISSN 1507-7187.